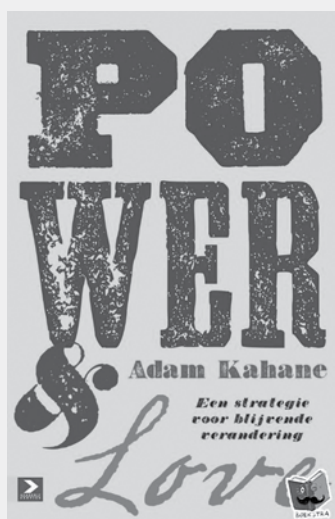

LIEFDE EN MACHT

Lies Schilder – tegenwoordig directeur van de NVMW maar in een vorig leven een gewaardeerd collega docent in het Arnhemse – vertelde mij lang geleden dat een groepsdiscussie had geleid tot de conclusie dat liefde en macht de kernwaarden zijn waar alles om draait in het menselijk leven. Ik weet niet meer hoe wij daarover kwamen te spreken, maar waarschijnlijk was de aanleiding dat ik destijds werkte aan een verheldering van de Beroepscode voor maatschappelijk werkers door de centrale waarden te benoemen en te verhelderen. Hoe dan ook, haar opmerking trof mij meteen als een belangrijk praktijktheoretisch inzicht, dat zich sindsdien heeft verdiept doordat ik het heb verbonden met modellen zoals de roos van Leary en uiteenlopende persoonlijke en professionele ervaringen. Het idee heeft zich ontwikkeld tot een van die metertjes op mijn innerlijke dashboard die ik regelmatig raadpleeg om situaties te doorzien en mijn koers te bepalen.

Ik heb wel vaker met de gedachte gespeeld hierover te schrijven, maar dat

is nu eigenlijk niet meer nodig, want er verscheen een boekje met *Power & Love* als veelzeggende titel (ook van de Nederlandse vertaling). In het prettig leesbare boek schetst de auteur zijn eigen ontwikkeling aan de hand van projecten om sociale veranderingen tot stand te brengen: bij het scheppen van een toekomstperspectief na de afschaffing van de apartheid in Zuid-Afrika, de bestrijding van kinderondervoeding in India en vredesinitiatieven in Israël. De opdracht om liefde en macht te combineren vergelijkt hij met de twee benen die we nodig hebben om via vallen en struikelen uiteindelijk in staat te zijn om te lopen. Het boek biedt geen kant en klare oplossingen maar schetst op integere wijze vaak moeizame maar altijd waardevolle zoektochten. Dit boek is van harte aanbevolen als inspiratiebron en reflectiemoment voor alle sociale professionals die op betrokken wijze verschil willen maken in de sociale werkelijkheid.

ED DE JONGE

• **Kahane, A.** (2010). **Power & Love: Een strategie voor blijvende verandering.** Den Haag: Academic Service. (192 pp. € 32,50)

ONDERNEMEN IN WELZIJN

Dit is een boek voor hbo-studenten social work, maar ook voor welzijnswerkers in de praktijk. Het beschrijft de veranderingen in de wettelijke kaders en de ontwikkelingen in het (welzijns)werk. De insteek is het ondernemende gedrag van welzijnswerkers dat daarbij hoort. Wat is er in de organisaties nodig om dit te bewerkstelligen? Welke stijl van leidinggeven past bij ondernemende uitvoerende werkers? Tot zover nog niet veel nieuws aan de horizon. Het aardige van dit boek is

echter dat er veel praktische voorbeelden en opdrachten in staan om diverse vormen van ondernemend gedrag te stimuleren en te trainen. De ondernemende welzijnswerker binnen de organisatie, in contact met (potentiële) cliënten, samen met anderen in een wijk, enzovoort. Zo vertellen diverse uitvoerende welzijnswerkers over hun ondernemerschap binnen hun werk. Al met al is het boek de moeite waard om eens door te nemen. De prijs is redelijk, het is vlot geschreven en oogt overzichtelijk. Een her-

senspinseltje blijft bij mij wel hangen. Ondernemerschap lijkt het toverwoord van deze tijd. Maar ondernemingszin is voor welzijnswerkers een begrip van alle tijden en speelt zich steeds af in de context van de tijd. Ik hoop dat dit boek kan helpen om de ondernemingszin van welzijnswerkers weer te stimuleren in de dynamische context van deze tijd.

MARIANNE LENKHOFF

• **Overvoorde, P., Biemans, P.** (2013). **Ondernemen in Welzijn.** Delft: Eburon. (390 pp. € 20)

HET LEF OM NIET TE WETEN

Tony ten Veen is onder meer klinisch psycholoog, GZ-psycholoog en cabaretière. Ze werd gegrepen door de oplossingsgerichte benadering en paste deze toe binnen haar praktijk. Het sprak haar aan dat binnen deze benadering niet de hulpverlener, maar de cliënt de bet(er)weter is. Ze besloot erover te gaan schrijven en dat besluit leidde tot dit persoonlijke boek, *Het lef om niet te weten*. Het boek bevat vijftig kleine stukjes tekst over het persoonlijk leven van Roos, met mijmeringen of innerlijke dialogen en fragmenten uit haar cabaretvoorstellingen. Deze hoofdpersoon vergelijkt therapeuten met de 'bekeerders' uit haar jeugd. Beiden hebben een boodschap te verkondigen, al verpakken ze het verschillend. Beiden zijn bet(er)weters en proberen je 'wat aan te praten' met mooie woorden en je te straffen als je er niet in mee gaat. Vele jaren en een burn-out verder maakt Roos kennis met de oplossingsgerichte benadering, een benadering die in tegenstelling tot vele stromingen in de psychotherapie niet meteen gaat graven naar waar iets vandaan komt. Het gaat niet om analyse en inzicht maar om doen, om meer doen van wat je al kunt en doet, en minder doen van wat niet werkt. De cliënt wordt niet

'bekeerd' maar erkend in het feit dat hij of zij zelf bepaalt waarheen hij of zij wil gaan en wat het (voorlopige) eindpunt is. De titel verwijst naar het overmatige gepsychologiseer en de drang om altijd te weten waarom iets is zoals het is in de hoop dat het daarmee beter wordt. De titel verwijst naar de heilzaamheid van het niet weten maar doen wat nodig is om verder te kunnen. Het is meteen een verwijzing naar de niet-wetende houding van de oplossingsgerichte benadering. Dit is een boek met een persoonlijk verhaal, voor de lezer die meer wil weten over ervaringen met en vergelijkingen tussen 'bekeerders' en therapeuten en over de impact van de oplossingsgerichte benadering.
MARIANNE LENKHOFF

• **Veen, T. ten.** (2011). **Het lef om niet te weten.** Uitgegeven in eigen beheer. (249 pp. € 17,50)

MANTELZORGERS EN VRIJWILLIGERS

Mantelzorgers en vrijwilligers in beeld is een gloednieuw studieboek voor sociaal werkers in hbo-opleiding, maar het is ook interessant voor professionals in de praktijk. De auteurs zijn werkzaam bij de kenniscentra Vilans en MOVISIE en willen de kennis, houding en vaardigheden in kaart brengen die je als sociaal werker nodig hebt om te kunnen werken met vrijwilligers en mantelzorgers. Margot Scholte heeft een mooi voorwoord geschreven. Het boek bestaat uit twee delen. Deel 1 heeft vier hoofdstukken rondom de vraag, Wat moet je weten? Daarin komen diverse thema's aan bod zoals een historisch perspectief, de diverse soorten netwerken en de mantelzorgers en vrijwilligers die zorg hebben in en voor een netwerk. Deel 2 gaat over de vraag, Wat kun je doen? en kent drie hoofdstukken. Dit deel gaat over het werken in netwerken en het samenwerken met

mantelzorgers en met vrijwilligers. De auteurs lichten verschillende instrumenten toe die kunnen helpen bij het in kaart brengen van een netwerk zoals het genogram en het (wijk)ecogram. Geen nieuwe instrumenten voor de ervaren netwerker, maar de instrumenten zijn praktisch gelinkt aan praktijkvoorbeelden zodat het gemakkelijk is om ermee te leren werken.

Elk hoofdstuk is helder opgebouwd met paragrafen en sluit af met een samenvatting. In deel 2 staan ook diverse opdrachten die vooral voor eerstejaars studenten geschikt zijn, maar mogelijk ook voor vrijwilligers die zich in willen werken. Een makkelijk leesbaar boek met duidelijke koppen en paragrafen. Vol voorbeelden, tekeningen, kaders en

andere, verhelderende illustraties. Het boek geeft een mooi perspectief op de informele zorg en hoe je als professional daarmee kunt werken. Ik kan het mijn eerstejaars studenten van harte aanbevelen en het inzetten als aanvulling op het onderwijs aan tweedejaars.

MARIANNE LENKHOFF

• **Kruiswijk, W., Peters, A., Elferink, J., Scholten, C. & Bruijn, I. de.** (2013). **Mantelzorgers en vrijwilligers in beeld.** Houten: Bohn Stafleu van Loghum. (176 pp. € 24,99)

STIEFMANAGEMENT

Smilde is stiefouder en schreef dit boek om (stief)ouders in samengestelde gezinnen bewust te laten worden van hun aanpak en reactiepatronen ten opzichte van elkaar en hun (stief)kinderen. Ze noemt dit 'stiefmanagement': nuchter, liefdevol en optimistisch leven in een samengesteld gezin. Het woord 'stief', dat voor mij als lezer een negatieve connotatie heeft, gebruikt de schrijver bewust. In haar gezin zijn de woorden stiefmoeder, stiefdochter en stiefzoon onderdeel van hun 'geuzentaal'. Ze geeft daarmee impliciet aan dat het belangrijk is om met je gezin een term af te spreken waarin je elkaar her- en erkent.

Het boek gaat over 'gewone' mensen met kinderen, voor wie het goed is om na een echtscheiding contact te onderhouden met beide ouders. Ze schrijft: 'Er bestaan zeer schrijnende situaties die gelukkig niet kenmerkend zijn voor het overgrote deel van de stiefgezinnen. Dergelijke afwijkende situaties bespreek ik niet.' Dat maakt dit boek anders dan de boeken die mij als hulverlener onder ogen komen. Het mag in eerste instantie wat oppervlakkig lijken, maar het gaat om gewoon gedrag en gewone reacties in 'gewone' samengestelde gezinnen. Niet sensationeel, geen pathologisch gedrag, maar gewoon gedrag in soms ingewikkelde situaties. De auteur neemt je als lezer mee in zeven hoofdstukken over de verschillende samengestelde gezinnen, over de kenmerken van kerngezinnen en de verschillen van kenmerken met stiefgezinnen, over wensen en verlangens, over communicatie, over geliefden en exen en natuurlijk over stiefmanagement. Een nuchter geschreven boek, vol voorbeelden van samengestelde gezinnen en wat daar-

bij komt kijken. Zo schrijft Smilde dat volgens de literatuur de vorming van een stiefgezien circa vier tot zeven jaar duurt. Niet onbelangrijk om te weten als je net een samengesteld gezin gaat vormen: je weet dan dat je een lange adem nodig hebt en tevens relativeert het als niet alles meteen gladjes verloopt. Het boek zit vol informatie en tips over opvoedingsstijlen, valkuilen en loyaliteitsconflicten. Daarnaast benoemt de auteur vaardigheden die je als (stief)ouder in een samengesteld gezin nodig hebt en geeft ze spelregels voor goed stiefmanagement. Het boek is vlot geschreven en toegankelijk voor een brede groep (aankomende) (stief)ouders van een samengesteld gezin. Voor maatschappelijk werkers geeft het de mogelijkheid om (potentiële) cliënten op dit boek te wijzen.

MARIANNE LENKHOFF

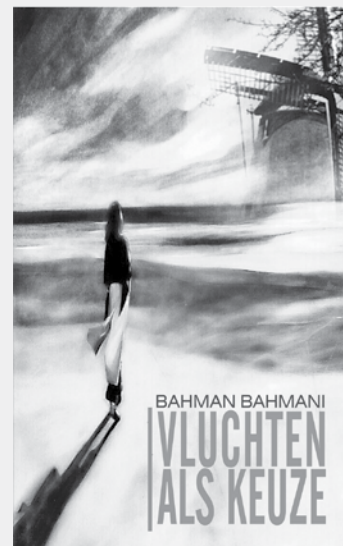
• **Smilde, M.** (2013).

Stiefmanagement. Leeuwarden: Elikser. (215 pp. € 18,00)

VLUCHTEN ALS KEUZE

Nu eens een heel ander boek. Korte verhalen, poëtisch van karakter, van Bahman Bahmani. Eind jaren negentig van de vorige eeuw heb ik kennis met hem gemaakt, en ik werkte korte tijd met hem samen in het maatschappelijk werk. Ik heb hem leren kennen als een intelligente en integere man. Bahman is afkomstig uit Iran en heeft in Nederland onder andere maatschappelijk werk gestudeerd. Hij werkt momenteel onder meer als studentenbegeleider bij UAF waar hij vluchtelingenstudenten begeleidt bij hun studie.

Bahmani's verhalenbundel, *Vluchten als keuze*, bevat tien korte verhalen. Het zijn mijmeringen van hemzelf over het land waar hij vandaan komt

en het land waar hij nu woont, maar ook verhalen van mensen die hij ontmoet heeft in de loop der tijd en die hem zijn bijgebleven. Het zijn allemaal verhalen die op een of andere wijze te maken hebben met vluchten en verder leven. Met ontheemd zijn, machteloosheid, maar ook met nieuwe kansen. Ook doet hij een liefdevolle terechtwijzing naar de hulpverlening in Nederland die geneigd is vluchtelingen afhankelijk te maken. Een mooi, vlot geschreven boekje met sfeervolle foto's. Het heeft me geraakt en aan het denken gezet over vluchten als een keuze en over wat dit betekent voor de visie van hulpverleners op vluchtelingen.

MARIANNE LENKHOFF

Bahmani, B. (2013). **Vluchten als keuze.** Soest: Boekscout.nl. (48 pp. € 12,95)